

Konkurransetilsynet
Postboks 439 Sentrum
Zander Kaaesgt. 7
5805 BERGEN

Deres ref

Vår ref

Dato

17/6460-4

20. juni 2018

Konkurransetilsynet (KT) – supplerende tildelingsbrev nr. 1 for 2018

1. Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) viser til Dokument 8:170 S (2017-2018) Representantforslag om balansert makt i verdikjeden for mat og dagligvarer og Innst. 292 S (2017-2018), hvor Stortinget har gjort følgende vedtak:

- *Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til lov om god handelsskikk med tilsyn som innehar selvstendig beslutningskompetanse, men tilsynsalternativer kan utredes. Lovproposisjonen skal legges frem snarest mulig og med ikrafttredelse for loven i løpet av 2019.*

og

- *Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som vil virke konkurransefremmende og legger til rette for nyetablering og fremmer innovasjon i mat- og dagligvaremarkedet, herunder forbud mot prisdiskriminering for dominerende leverandører samt forhold knyttet til distribusjon, og snarest mulig komme tilbake med dette til Stortinget på egnet måte.*

I Innst. 292 S (2017-2018) har Stortinget anført at tiltak regjeringen kommer tilbake til Stortinget med må gi økt konkurranse som kommer forbrukerne til gode. Videre sier Stortinget at det ikke bør innføres tiltak som svekker konkurransen i noe ledd av verdikjeden for mat eller har store etterlevingskostnader for bedriftene. Dette gir viktige føringer for det videre arbeidet.

I regjeringens arbeid med oppfølging av Stortingets vedtak vil bidrag fra Konkurransetilsynet være sentralt. Det er flere typer oppgaver/oppdrag som vil bli tildelt Konkurransetilsynet. Utredningene som skal gjennomføres vil bestå av både interne (utføres av Konkurransetilsynet) og eksterne bidrag. Kostnadene knyttet til kjøp av eksterne bidrag vil dekkes over departementets budsjett.

2. Analyse av konkurranseforholdene i dagligvarebransjen

Departementet mener det er behov for en oppdatert analyse av konkurransesituasjonen i dagligvarebransjen. Både detaljist, grossist- og leverandørleddet (utvalgte markeder på leverandørleddet) skal analyseres. Relevante konkurransefaglige problemstillinger skal inngå i analysen, herunder forhold knyttet til distribusjon, vertikal integrasjon, etableringshindringer, markedsandeler mv. Det skal også gjøres internasjonale sammenlikninger. En sammenlikning av priser og vareutvalg i norske butikker mot butikker i andre land skal også gjennomføres.

Departementet ber også om at analysen så langt det er naturlig tar med seg ulike innspill som har kommet i høringen av rapporter om etableringshindre og inngrepshjemmel i dagligvaresektoren.

3. Lov om god handelsskikk

Stortinget ber om at det skal legges fram en lov om god handelsskikk med ikrafttredelse i løpet av 2019. I arbeidet med lov om god handelsskikk skal det tas utgangspunkt i Hjelmengutvalgets forslag (se NOU 2013:6 God handelsskikk i dagligvarekjeden) og ses hen til arbeidet i EU og Storbritannia. Lov om god handelsskikk ble utredet av Hjelmengutvalget og ble sendt på alminnelig høring den gangen. Dette forslaget er det dermed ikke behov for å sende på høring på nytt, noe Stortinget også har forutsatt. Høringssvarene og vurderingene av disse vil være en viktig del av grunnlaget for det videre arbeidet med loven.

I Innst. 292 S (2017-2018) framgår det at ulike tilsynsalternativer kan utredes. Hjelmengutvalgets forslag var omfattende, og la opp til en håndheving gjennom et eget Handelstilsyn, som blant annet skulle kunne ilegge overtredelsesgebyr. Dette innebærer å innføre et nytt og omfattende byråkrati, og en forutsetning i Stortingets vedtak er at mindre byråkratiske alternativer utvikles.

4. Utredning av forbud mot prisdiskriminering fra dominerende leverandører

Stortinget ber også om tiltak som kan bedre konkurransen i markedet, sikre høy innovasjonsgrad og nyetableringer. Stortinget ber om utredning av forbud mot prisdiskriminering for dominerende leverandører og forhold knyttet til distribusjon. I utredningen om et eventuelt forbud mot prisdiskriminering vil det være en rekke ulike forhold som må kartlegges og analyseres, herunder:

- En kartlegging av de faktiske forhold – er det reelle forskjeller i prisene de ulike dagligvarekjedene oppnår fra dominerende leverandører? Er det slike forskjeller også fra utenlandske leverandører
- Hva er årsakene til forskjellene?
- Hvilken betydning har forskjellene for konkurransen mellom dagligvarekjedene og for nyetablering?
- Hva vil konsekvensene av et eventuelt forbud være?
- Hvordan bør et eventuelt forbud utformes?

I analysen må det også gjøres en vurdering av når prisdiskriminering fra dominerende leverandører vil være i strid med konkurranseloven §§ 10 og 11.

5. Forhold knyttet til distribusjon

Stortinget har bedt om at forhold knyttet til distribusjon og påvirkning på konkurransen utredes. Flere aktører mener det er behov for regulering av markedene for distribusjon- og grossisttjenester. Også i denne utredningen må det gjøres en kartlegging av de faktiske forhold, herunder:

- Har små og nye aktører tilgang på distribusjons- og grossisttjenester fra de etablerte aktørene?
- På hvilke vilkår tilbys disse tjenestene?
- Er det behov for å regulere slik tilgang?
- Hvordan bør en eventuell regulering utformes?

Parallelt skal det gjøres en analyse av hvorvidt tilgang til distribusjon-, grossist- og innkjøpssamarbeid med eksisterende aktører kan lette etableringen for nye aktører på detaljistleddet (lik det samarbeidet Bunnpris har med Norgesgruppen/Asko i dag). En slik analyse må gjøres innenfor rammene av konkurranseloven.

6. Avslutning

Departementet ber om at Konkurransetilsynet utarbeider et forslag til hvordan de ulike oppdragene skal løses, herunder om tilsynet gjennomfører dette med interne ressurser eller i en kombinasjon av interne og eksterne ressurser.

Departementet ber om at tilsynet oversender en framdriftsplan for arbeidet. Arbeidet skal være gjennomført innen 1. oktober. Departementet anser det viktig å ha en løpende dialog om gjennomføringen av oppdraget som gis her, samt om fremdrift på de enkelte oppgaver.

Med hilsen

Camilla Bretteville Froyn (e.f.)
ekspedisjonssjef

Nils-Ola Widme
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Riksrevisjonen